

Nr 205.

Ankom till riksdagens kansli den 12 juni 1945 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1945/46 till flyktingverksamheten.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkt 236) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m. för budgetåret 1945/46 beräkna ett förslagsanslag av 25 000 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 304, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 11 maj 1945, föreslagit riksdagen att för budgetåret 1945/46 under femte huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa till Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m. 25 000 000 kronor och till Kostnader för vissa utlänningsförläggningar 1 000 000 kronor.

Å allmän förskottsstat I för innevarande budgetår är uppfört ett anslag av förslagsvis 8 000 000 kronor till bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m. Med bifall till av Kungl. Maj:t i proposition 1944: 294 (bilaga 1) framlagt förslag har riksdagen (skrivelse nr 493) bemyndigat Kungl. Maj:t att i den utsträckning, som funnes erforderlig, överskrida ifrågavarande anslag.

Ett mindre antal av de utlänningar, som under rådande förhållanden tagit sin tillflykt till Sverige, har av olika anledningar måst omhändertagas i s. k. slutna förläggningar. Kostnaderna för denna polisiära flyktingverksamhet bestridas under innevarande budgetår från det å förskottsstaten för försvarsväsendet för sagda budgetår under sjunde huvudtiteln uppförda anslaget till förstärkning av den civila administrationen m. m.

För täckning av anvisningar å förskottsanslag för ifrågavarande ändamål har Kungl. Maj:t i annan proposition den 11 maj 1945, nr 308, föreslagit riksdagen att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa dels till bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m. ett förslagsanslag av 75 000 000 kronor och dels till vissa kostnader för utlänningsförläggningar ett förslagsanslag av 2 800 000 kronor (se statsutskottets utlåtande nr 192).

Sammanlagda antalet flyktingar i Sverige den 20 april 1945 utgjorde

168 800. Av dessa voro 39 500 norrmän, 15 800 danskar, 29 600 balter med undantag av estlandssvenskar, 21 600 finska evakuerade, 40 700 finska barn och 21 600 av andra nationaliteter. Tilläggas må, att under slutet av april och början av maj 1945 genom svenska röda korsets förmedling inemot 20 000 personer av olika nationaliteter, vilka varit internerade i Tyskland, förts till Sverige för att här tills vidare omhändertagas.

De statliga myndigheter, på vilka det väsentliga arbetet med flyktingverksamheten vilar — nämligen *statens utlänningskommission*, *civilförsvarsstyrelsen* och *statens arbetsmarknadskommission* — hava i promemorior den 26 april, den 12 mars och den 1 februari 1945 redogjort för den flyktingverksamhet, som utövas av envar av dessa myndigheter; utlänningskommissionen lämnar upplysningar även om statens flyktingsnämnds verksamhet.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Medelsbehovet för humanitär flyktingverksamhet under nästa budgetår är givetvis i första hand beroende av i vilken omfattning de flyktingar, som för närvarande vistas i Sverige, kvarstanna härstädes under budgetåret. Krigets avslutande torde få till följd, att ett stort antal flyktingar komma att återvända till sina hemländer. Planenligt komma vidare de kvarvarande finska evakuerade med sina tillhörigheter, främst kreatur, att under sommaren 1945 återföras till Finland. Å andra sidan må erinras om att på senaste tid ett stort antal personer, som varit internerade i Tyskland, överförts till Sverige för erhållande av vård. Detta kan vara ett första led i ett svenskt deltagande i internationell hjälpverksamhet, som avser överförande till Sverige från Tyskland eller av Tyskland tidigare ockuperade länder och beredande av vård härstädes av sjuka eller undernärda f. d. krigsfångar, andra internerade eller tvångsarbetare, innan dessa återvända till sina hemländer. I den mån vederbörande hemländer icke själva bestrida kostnaderna härför respektive verksamheten erhåller en sådan karaktär och utformning att kostnaderna böra gäldas från anslag till internationell hjälpverksamhet, torde ifrågavarande anslag för humanitär flyktinghjälp få tagas i anspråk för denna verksamhet. Den reducering av utgifterna från nämnda anslag, som beräknas bli föranledd av att antalet flyktingar nedgår, kan komma att motverkas av berörda s. k. repareringsverksamhet. Av det anförda framgår, att säkra hållpunkter icke finnas för beräkning av förevarande anslag för nästa budgetår. Jag förordar, att för ändamålet ett förslagsanslag av 25 000 000 kronor, benämnt Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m., anvisas. — Hinder synes icke böra möta mot att anslaget vid behov användes även för beredande av hjälp åt f. d. flyktingar — främst estlandssvenskar — vilka vunnit svenskt medborgarskap, ehuru deras ställning fortfarande är i huvudsak jämförlig med flyktingars.

Vad härefter angår den polisiära flyktingverksamheten torde man kunna utgå från att antalet flyktingar, som skola omhändertagas i s. k. slutna förläggningar, och därmed även kostnaderna för dessa komma att nedgå under nästa budgetår. För sistberörda ändamål torde under rubriken Kostnader för vissa utlänningsförläggningar ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor böra upptagas för nästa budgetår.

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot vad departements- *Utskottet.*
chefen anført rörande bestridande av ifrågavarande utgifter, förutsätter,
att anslaget må efter Kungl. Maj:ts beprövande tagas i anspråk jämväl för
beredande av studiemöjligheter i Sverige åt flyktningstudenter och vissa stu-
denter från grannländerna. Med tillstyrkande av den föreslagna medels-
anvisningen hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1945/46 under femte hu-
vudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

a) till *Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning*
m. m. 25 000 000 kronor,

b) till *Kostnader för vissa utlänningsförläggningar*
1 000 000 kronor.

Stockholm den 12 juni 1945.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 206.
